

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

5. - 11. novembar 2016. godine

Bilten broj 46/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	4
Zašto je važan nezavisni monitoring evropskih integracija.....	4
Deset godina Ustava Srbije	7
Nezakonito finansiranje kampanja i stranaka.....	8
Saopštenja.....	10
Korisna zapažanja Evropske komisije oborbi protiv korupcije u Srbiji.....	10
Mediji	12
Gradonačelnik Beograda: Država ima koristi ako “Beograd na vodi” preuzme bez naknade upravljanje zgradom Pošte, hotelom Bristol.....	12
Vozila za MUP kupljena od biznismena bliskog naprednjacima	13

Aktivnosti

U protekloj sedmici objavljen je izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije u evropskim integracijama. Komentar TS na deo koji se odnosi na korupciju objavljujemo u poglavlju "Saopštenja". Predstavници TS učestvovali su na nekoliko skupova i konferencija.

Programski direktor TS Nemanja Nenadić 8. novembra je bio na sastanku projektne grupe za unapređenje zakonodavnog postupka. U diskusiji je komentarisao stepen ostvarenosti pojedinih preporuka u čijem definisanju je i učestvovao prilikom izrade Studije o reformi zakonodavnog postupka u Republici Srbiji.

Predmet diskusije su bile nedovoljno ostvarene preporuke (u praksi) o izradi analize efekata propisa i polaznih osnova za izradu zakona, formiranju radnih grupa, pripremom podzakonskih akata uporedo sa osnovnim tekstom zakona, izveštavanjem o sprovođenju zakona i drugim pitanjima, a primećen je i negativni trend sa organizovanjem javnih rasprava nakon promena na bolje do kojih je došlo u 2014.

U vezi sa petom preporukom, o konsultativnosti procesa pripreme propisa, Nenadić je posebno ukazao na nekoliko aktuelnih pitanja: okolnost da je uređenje javnih rasprava predviđeno i strateškim antikorupcijskim aktima, da su rokovi probijeni i da su određeni novi nakon letošnjeg revidiranja akcionog plana. Pored toga, javne rasprave nisu uvrštene među prioritetna pitanja u Akcioni plan za poglavlje 23 evropskih integracija, što je smanjilo šansu da se te promene ostvare. Po svoj prilici, rokovi i iz revidiranog akcionog plana će biti verovatno probijeni.

S tim u vezi je i rok koji Srbija ima za ispunjavanje obaveza iz četvrtog kruga evaluacije GRECO, gde se jedna od preporuka odnosi upravo na participativnost zakonodavnog postupka, pri čemu se osim javnih rasprava govori i o pitanjima javnih slušanja u Skupštini i potrebi da se smanji broj hitnih postupaka usvajanja zakona.

Nenadić je govorio i o izmenama Ustava Srbije, ukazavši da ni jednim propisom nije trenutno propisano da donošenju Ustava mora prethoditi javna rasprava, a da potreba za time očigledno postoji više nego kad je reč o bilo kojem drugom propisu. U vezi sa time, on je podsetio na činjenicu da je aktuelni Ustav donet pre deset godina bez prilike da građani utiču na njegov sadržaj i da bi najbolje bilo da se građanima omogući da se i na referendumu izjašnjavaju o alternativnim rešenjima.

Nemanja Nenadić i Zlatko Minić učestvovali su na stručnoj debati, koju je kao doprinos sačinjavanju nove Medijske strategije organizovano nedeljnik Novi magazin 9. novembra. Tema debate bila je „Da li državna pomoć medijima i javne nabavke usluga informisanja podstiču pluralizam u javnom informisanju“.

Oni su predstavili nalaze TS iz ranijih istraživanja na temu državne pomoći i javnih nabavki, kao i podatke do kojih je TS došla u okviru priprema za početak novog istraživanja čija je tema upravo državna pomoć medijima i javne nabavke medijskih usluga.

Programski direktor TS je učestvovao i na sastanku radne grupe za otvorene podatke koja je održana u četvrtak, 10. novembra u Palati Srbija. Na ovom skupu je bilo reči o nameranim izmenama u pravnom okviru (Zakon o e-upravi, izmene Zakona o informacijama od javnog značaja), promocijama otvorenih podataka u zemlji i inostranstvu, napretku u realizaciji Akcionog plana radne grupe po pojedinim ministarstvima i regulatornim telima. Nenadić je naročito istako značaj da se pitanju implementacije EU direktive o ponovnoj upotrebi podataka pristupi oprezno istakavši da u Srbiji već postoji (implicitno) pravo na ponovnu upotrebu podataka koji su dobijeni na osnovu zahteva za slobodan pristup informacijama i da bi se eventualno „davanje“ ovog prava moglo razumeti i kao ograničavanje prava koje već postoji.

Miša Bojović je 10. novembra učestvovala na promociji regionalnog izveštaja Sistema društvenog integriteta (National Intergity System - NIS) Transparency International. Na dve sesije, o pravosuđu i o medijima i civilnom društvu govorili su predstavnici ogranaka Transparensija iz Turske, BiH, Crne Gore, Kosova, Makedonije, Srbije, sekretarijata TI i kancelarije u Briselu su na dva panela predstavili stanje u ovim oblastima u regionu. Predstavnic TS govorila je na temu medija i civilnog društva.

Nemanja Nenadić prisustvovao je 10. novembra u Skupštini Srbije predavljanju rada Parlamentarne budžetske kancelarije. Istraživači angažovani u Kancelariji predstavili su svoje aktivnosti, uključujući rad na razvoju modela građanskog budžeta. Nenadić je govorio o rezultatima TS projekata, Indeksu otvorenosti budžeta i potrebi da se obezbedi veća javnost budžeta u svim fazama postupka.

Tokom protekle sedmice naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) u Beogradu je primilo 16 poziva na telefon 0800 081 081 a još 13 slučajeva otvoreno je na osnovu informacija dobijenih na mejl ts@transparentnost.org.rs, poštom, preko Facebooka, ličnim kontaktima, sa interneta ili iz pres klipinga.

Na našoj [Facebook stranici](#) objavili smo ove nedelje sedam tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima, a na internet sajtu šest tekstova i izveštaja. U protekloj sedmici objavljena je 31 vest i prilog o aktivnostima Transparentnosti Srbija ili vest u kojoj su citirani stavovi predstavnika naše organizacije.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Zašto je važan nezavisni monitoring evropskih integracija

9. novembar 2016.

Postoje barem tri ugla posmatranja cilja ulaska u EU. Prvi imaju vlasti u Srbiji, naročito političari sa ograničenim mandatom. Oni bi, sasvim razumljivo, bili radi da zabeleže neki uspeh – ako je pristupanje još uvek daleko, onda makar da bude što više „otvorenih poglavlja“, „pozitivno intoniranih izveštaja o napretku“ i „realizovanih mera“.

Druga je tačka posmatranja Evropske komisije i zemalja članica. Njima je stalo da Srbija ima institucije koje će obezbediti vladavinu prava i koja im u već uveliko posvađani klub neće doneti nove probleme. Zato su i rešili da među prvima otvore poglavlja o pravosuđu, korupciji, ljudskim pravima, slobodama i bezbednosti i da sve vreme prate ima li suštinskog napretka u ovim oblastima. Pored toga, svaka država ima i posebne interese, koje će se truditi da zaodene u ruho „ispunjavanja standarda“.

Treći ugao posmatranja imaju građani. Jedni bi u EU, ali im je to opredeljenje klimavo, i postavljanje bilo kakvih uslova budi sumnju. Mnogi uopšte ne bi ulazili u EU, već u neke druge saveze ili neutralnost, ali bez potpune predstave kako bi tako nešto bilo izvodljivo. Većina pristalica Unije se ne bi bavila političkim, nego praktičnim pitanjima – npr. kako lakše raditi ili školovati se u inostranstvu. Najzad, ima i onih građana koji u pristupanju Uniji vide šansu za Srbiju da osnaži svoje institucije, drugim rečima, da uradi nešto dobro za sebe, za šta inače ne bi bilo dovoljno volje. Mislim da je to jedini ispravan pristup. Na kraju krajeva, šta

god da se desilo sa EU i našim pristupanjem, ono što uradimo tokom tih promena će nam ostati na korišćenje u narednim godinama.

Pregovori

Oko pristupanja Srbije EU se otvaraju i zatvaraju „pregovori“. Ta reč pomalo zavodi na pogrešan trag. Oko mnoštva pitanja nema šta da se pregovara, već se prilagođavamo unapred postavljenim pravilima (npr. usaglašavanje propisa). Eventualna tema pregovora u takvim situacijama jeste da li su pravila zaista usaglašena. Kada pravila nisu do tančina unapred definisana prostor za pregovore postoji – ali se javlja pitanje šta treba da bude cilj naših pregovarača, a pre svega onih koji su pisali tzv. „pregovaračke pozicije“ i akcione planove? Da li se, drugim rečima, treba rukovoditi logikom „hajde da se ne obavezujemo previše, a lako ćemo da uradimo više od onoga što smo obećali“ ili „postavimo visoko lestvicu, jer nikad nećemo imati ovakav motiv i priliku da ostvarimo cilj“?

U prvom slučaju lako se dolazi do apsurdne situacije – npr. da je nekome u EU više stalo da

se Srbija efikasnije bori protiv korupcije nego što je nama, o čijim se parama i kvalitetu usluga javnog sektora radi! I u drugom slučaju postoji rizik – da nam neko kaže da nismo u potpunosti ispunili cilj. Najzad, postoje (i postojale su kada je zaključivan SSP) i neke situacije u kojima zaista ima razloga da se pregovara jer su ekonomski ili drugi interesi Srbije i EU suprotstavljeni – npr. kvote za proizvodnju pojedinih proizvoda, brzina „usaglašavanja“ spoljne politike, subvencije...

Šta ko prati

Zadaci koji stoje pred Srbijom uglavnom su određeni kroz „preporuke“ EU nakon skrininga (snimak stanja zakona, njihove primene i institucija) pre nekoliko godina, a zatim su pretočene u akcione planove za poglavlja 23 i 24. Nevolja je što tim preporukama EU nije obuhvatila sva bitna pitanja (zato što ne postoji pravni osnov ili zato što nije bio prepoznat interes da se to učini), pa su ona posledično ostala van fokusa i naših reformatora, ma koliko bila bitna. Tipičan primer za to su odstupanja od primene domaćih antikorupcijskih pravila (o nadmetanju, kontroli, javnosti postupanja, izradi prethodnih analiza) kada se sprovode infrastrukturni projekti ili ustupa javna imovina na osnovu međunarodnih sporazuma.

Dalje, akcioni planovi nisu uvek dovoljno precizni (pa se može različito tumačiti šta se htelo postići), dovoljno ambiciozni (da bi se ostvario cilj) ili pak uspešnost njihovog sprovođenja nije moguće utvrditi na osnovu napisanog. To otvara široke mogućnosti tumačenja. Kada se takve mogućnosti povežu sa činjenicom da jedan deo komunikacije među stranama neće biti vidljiv domaćoj javnosti, javljaju se najmanje dve opasnosti. Prva, da Srbija formalno ispuni zacrtane zadatke, da nas

EU „potapše po ramenu“ (npr. zbog generalne podrške politici Vlade), a da suštinski napredak ne bude postignut. Tada bismo zauvek ispustili ovu jedinstvenu priliku za unapređenje sistema.

Druga opasnost je da uz isti nivo ispunjenosti zadataka ocena iz Brisela (ili iz neke od 28 prestonica) bude drugačija a da sve to bude primarno motivisano nekim drugim razlozima (npr. bilateralna ili spoljnopolitička politika).

O ostvarivanju tih akcionih planova Vlada (t.j. radno telo, Savet za sprovođenje AP za poglavlje 23) redovno izveštava (još uvek nema takvih izveštaja za poglavlje 24). Objavljivanje tih podataka predstavlja napredak u odnosu na doba od pre samo nekoliko godina. Na primer, tu se mogu naći makar neki statistički podaci o broju službenika koji su postavljeni na najviše položaje u administraciji na osnovu konkursa (92 od ukupno 345), a Vlada je godinama (po zahtevima Transparenosti – Srbija) odbijala da se izjasni da li uopšte vodi evidenciju te vrste. Međutim, već nakon prvog izveštaja je postalo jasno da se od njih može očekivati samo popis sprovedenih aktivnosti. Nema čak ni („subjektivne“) ocene Vlade o tome koliko je sprovođenje neke aktivnosti (ili svih njih zajedno) doprinelo ostvarivanju opštih ciljeva iz preporuke. Manjkavosti se mogu pokazati na primeru mnogobrojnih obuka službenika, koje su predviđene ovim akcionim planovima. Po pravilu, u opisu aktivnosti se ne govori o tome koji broj ljudi treba obučiti, kojim sve znanjima i veštinama treba da ovladaju, a ne predviđa se ni obavezna provera znanja na kraju obuke ili analiza kasnijeg postupanja obučanih. Zbog toga, bilo koji podatak o broju obučanih zaista može biti dovoljno pokriće za navod iz izveštaja da je „aktivnost u potpunosti realizovana“, iako se iz toga ništa ne može zaključiti o efektima.

Kvalitativne ocene se mogu naći u izveštajima EU („country report“, ranije „progress report“). To svakako nije dovoljno. Izveštaji EK su ograničenog obima (npr. kvartalni izveštaj Vlade o sprovođenju poglavlja 23 ima 300 stranica, a prošlogodišnji izveštaj EK posvećen toj temi 12), pa u njima nema dovoljno prostora za obrazloženje ocena ili razmatranje ostvarivanja standarda na primerima iz prakse. Ograničavajući faktori su i korišćenje „diplomatskog rečnika“, razmatranje koja će se poruka istaći u prvi plan (ono što će većina medija jedino preneti) i vezanost za (ne)postojeće standarde u samoj EU. Usled toga, na primer, u izveštajima EK za Srbiju godinama nije davan značaj velikom problemu političkog upravljanja javnim preduzećima, dok je ono u Srbiji opšteprepoznato kao jedan od najizdašnijih izvora korupcije.

Nezavisni monitoring

Nedostaci državnog i evropskog mehanizma praćenja jasno ukazuju na potrebu za postojanjem trećeg, koji bi bio nezavisan i od jednog i od drugog, ali oboma koristan. Jedan model upravo takvog praćenja i izveštavanja predstavlja ono što radi koalicija nevladinih organizacija prEUgovor, koja je do sada objavila sedam polugodišnjih izveštaja o stanju i napretku u pojedinim oblastima iz poglavlja 23 i 24 (bezbednost, azil i migracije, trgovina ljudima, nasilje nad ženama, organizovani kriminal, korupcija...) i posebne analize pojedinih pitanja (npr. u pogledu sukoba javnog i privatnog interesa i aktuelnih problema koji su nastali kao posledica masovnih iregularnih migracija).

Izveštaji NVO tako daju širu sliku od državnih u pogledu efekata sprovedenih mera ali i sprovođenju zakona i politika uopšte (to jest,

preko onoga što je ušlo u akcione planove). U njima se mogu naći opis stanja, osvrt na paradigmatične slučajeve iz prakse i preporuke šta treba uraditi da se stanje popravi. Neretko će nezavisni monitoring sadržati bitne dopune Vladinog. Na primer, uz podatak o tome da je usvojen neki zakon, stajaće i osvrt na to da li su predlozi sa javne rasprave razmotreni, da li su usvojena rešenja potpuna, da li su u skladu sa ostatkom pravnog sistema, da li se norme poštuju itd.

To može da bude od velike koristi za državne organe, ako im je na pameti isti cilj, da unaprede zakone i institucije u Srbiji. Upitno je da li volja za ovakvim korišćenjem monitoringa koji dolazi iz civilnog društva stvarno postoji. Naime, iako je pravljenje akcionih planova bio otvoren proces (što je dobra praksa), mnogi od predloga su odbačeni bez valjanog obrazloženja. I inače, mnogi predlozi koje su nadležnim institucijama u Srbiji dostavljali građani, nevladine organizacije pa čak i drugi državni organi našli su svoje mesto u planovima Vlade tek kada je to zatražila Evropska komisija ili neka druga međunarodna institucija. Zbog toga je vrlo važno da izveštaji nezavisnog monitoringa stignu i u Brisel – oni dopunjuju izveštaje koje dostavlja Vlada i pružaju neke uvide u efekte reformi do kojih administracija EU inače ne bi došla. Takvo izveštavanje može uticati na to da se i spektar evropskog monitoringa proširi (na primer, kroz

razumevanje da pomenuti problem javnih preduzeća ne predstavlja samo ekonomsko pitanje, već dokaz o (ne)postojanju vladavine prava). Nezavisni monitoring koristi i građanima, tako što im dopunjava sliku o mogućim koristima ali i ograničenjima evropskih integracija i daje uvide o učinku državnih organa Srbije na tom putu.

Ova vrsta nezavisnog monitoringa pretenduje na to da ocene stanja i predloži budu dati u javnom interesu. Naime, ovde nije reč o, kako se nedavno slikovito izrazio pomoćnik ministra pravde i šef pregovaračke grupe za poglavlje 23, Čedomir Backović, o civilnom društvu kao skupu „udruženja mesara i udruženja vegana“, gde svakom treba omogućiti da javno predstavi svoje potrebe i argumente, već o organizacijama koje imaju za cilj da se popravi stanje u oblastima u kojima delaju i koje zarad toga daju predloge celovite politike. Te ocene i predlozi, naravno, za državne organe nisu obavezujući, ali bi bilo svojevrсно rasipanje ne baš tako bogatih resursa koji postoje u zemlji, kada ne bi bili ni razmotreni. U idealnom scenariju, na razmatranje i eventualno prihvatanje predloga i komentara ne bi trebalo da ima uticaj to da li su oni medijski promovisani ili ne, da li ih je uputio jedan građanin, udruženje, 100 organizacija zajedno ili moćna poslovna asocijacija, da li su predlozi prvo dostavljeni Vladi ili istovremeno podeljeni sa domaćim i stranim akterima objavom na sajtu i promocijom na konferenciji, već samo snaga argumenata. Koliko će u stvarnosti biti koristi od nezavisnog monitoringa, zavisi od toga šta je cilj i razumevanje korisnika – da li su uslovi na putu pridruživanja samo smetnja ili šansa za suštinske promene.

Deset godina Ustava Srbije

8. novembar 2016.

U oblasti borbe protiv korupcije aktuelni Ustav, koji je usvojen pre deset godina, nije rešio gotovo ni jedan problem, a stvorio je neke nove. Tako, ovaj Ustav je doneo „zabranu sukoba interesa“ i ustavni osnov za slobodan pristup informacijama, ali definicija nije dobra, a pravo na pristup je umetnuto u nezgrapno formulisano „pravo na obaveštenost“. Nezavisni antikorupcijski organi su nastajali i pre donošenja Ustava, kao što su i posle. Član 102, st. 2. je otvorio čak mogućnost za uvođenje nedemokratskih blanko-ostavki. Istina, podela vlasti je nešto bolje izvedena nego pre, ali ne potpuno, što se ogleda u uticaju zakonodavne i izvršne na pravosuđe (preko učešća u VSS i DVT). Ustav je, ipak, u gotovo svim aspektima bolji od prethodnog. Postupak donošenja najvišeg pravnog akta je bio loš. Nije bilo mogućnosti davanja predloga od strane građana a i sama procedura glasanja bila je sporna.

Štaviše, uz pozivanje na Ustav i Zakon za njegovo sprovođenje vlasti su pokrenule čitav niz štetnih koraka,

koji, srećom, usled pritiska javnosti ili iz inostranstva nisu do kraja realizovani. Tako je sprečena smena u to doba tek nedavno izabranog poverenika za informacije od javnog značaja, koja je pravdana navodnom potrebom da se zbog novog Ustava ponovo biraju nosioci

nekim funkcija. U oblasti reforme pravosuđa, insistiranja ne tome da se nakon novog Ustava obavi „opšti izbor“ svih sudija i tužilaca, donelo je višestruke štete. Reizbor je pravdan potrebom da se pravosuđe „pročisti“ od korumpiranih i loših kadrova, ali prečicom, a ne razrešenjem na osnovu utvrđene odgovornosti. U praksi su razrešeni mnogi koji to nisu zasluživali, a na kraju su i jedni i drugi vraćeni na posao.

Pitanje reforme pravosuđa ponovo je u fokusu kada se govori o donošenju novog Ustava, jer je upravo potreba za izmenama najvišeg pravnog akta identifikovana kada je reč o sastavu Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilaca. Sa planovima se očigledno kasni. O ovome je bilo reči i na prošlonedeljnoj konferenciji „Implementacija aktivnosti predviđenih Akcionim planom za poglavlje 23“, nacionalnog konventa o EU za poglavlje 23.

Međutim, eliminisanje upliva zakonodavne i izvršne vlasti na proces izbora i razrešenja sudija i javnih tužilaca, nipošto nije jedini razlog da se Ustav menja kako bi se rešili problemi u vezi sa korupcijom i antikorupcijskim mehanizmima.

TS je još u martu ove godine uputila svim političkim strankama i objavila svoje predloge za izmenu Ustava koji su bitni za borbu protiv korupcije, kao što su status narodnih poslanika, imunitet funkcionera, definicija sukoba interesa, status nezavisnih organa, garancije javnosti rada državnih organa, garancije za učešće građana u zakonodavnom postupku, garancije jedinstva pravnog poretka, ograničenja pri preuzimanju obaveza i zaključivanju međunarodnih sporazuma.

Nezakonito finansiranje kampanja i stranaka

6. novembar 2016.

Iako je broj postupaka koji su pokrenuti zbog kršenja Zakona o finansiranju političkih aktivnosti veliki, a ni broj donetih presuda nije zanemarljiv, utisak je da je nezakonito finansiranje kampanja i stranaka znatno češća pojava. Ipak, stanje je znatno bolje nego pre tri godine kada smo sprovodili istraživanje o sankcionisanju kršenja antikorupcijskih propisa u Srbiji, ne samo u pogledu broja slučajeva koje je pokrenula Agencija, već i ažurnosti postupanja prekršajnih sudova.

REPUBLIKA
SRBIJA
AGENCIJA
ZA BORBU
PROTIV
KORUPCIJE

Sudeći po objavljenim podacima, najveći broj postupaka koje je Agencija pokrenula i o kojima je prekršajni sud presudio jesu pravno najčistije situacije – stranka ili grupa građana nije podnela finansijski izveštaj u propisanom roku. Tek negde oko 6% zahteva za pokretanje prekršajnog postupka odnosi se na brojne druge prekršaje koji su propisani zakonom. Da bi slika bila potpuna, trebalo bi navesti i druge statistike – u koliko slučajeva je javno tužilaštvo

pokrenulo optužnicu zbog kupovine glasova i zloupotrebe javnih resursa zarad stranačkih interesa (npr. u vezi sa zapošljavanjem ili sa upućivanjem zaposlenih u javnim preduzećima da učestvuju na stranačkim skupovima), koliko je bilo odluka Republičkog tela za elektronske medije zbog narušenih pravila oglašavanja u izornoj kampanji, u koliko slučajeva je kod kršenja budžetskih pravila, koje utvrde budžetski inspektori ili DRI nakandno ustanovljeno da se radi o zloupotrebi zarad partijskih interesa, u koliko slučajeva je sama Agencija pokrenula postupke protiv funkcionera koji su faktički promovisali svoju stranku vršeći javnu funkciju? Kada bi podaci o tim nepostojećim ili izrazito malobrojnim postupcima bili dostupni, bilo bi jasnije da smo još uvek daleko od zadovoljavajućeg stanja u pogledu kažnjavanja nepravilnosti u finansiranju stranaka.

Kao što se vidi, reč je o poslovima koje treba da obavi ne samo Agencija, već i brojni drugi organi. Međutim, i sama Agencija bi mogla da učini više i da se u svojim sledećem izveštajima o kontroli finansiranja kampanje i političkih subjekata osvrne i na sva otvorena pitanja iz prethodnih izveštaja – npr. da li su javna tužilaštva ispitivala postojanje krivične odgovornosti za davanje lažnih podataka o izvorima finansiranja, u slučajevima kada su kao davoaci priloga bili prijavljeni socijalni slučajevi, da li je bilo postupanja nadležnih inspekcija u slučajevima nezakonitog orgnaizovanja lekarskih pregleda u stranačkim prostorijama i slično. Sve to je i razlog više za temeljnu dopunu i preciziranje i Zakona o finansiranju političkih aktivnosti i svih drugih povezanih propisa. Međutim, sa tom reformom nikako da počne. Kasni se čak i sa planiranim izmenama ZFPA koje bi bile ograničenog dometa (rokovi istekli, pa su određeni novi, koji se tekođe bliže kraju).

Saopštenja

Korisna zapažanja Evropske komisije oborbi protiv korupcije u Srbiji

10. novembra 2016.

Glavna ocena iz ovogodišnjeg izveštaja Evropske komisije, kada je reč o borbi protiv korupcije, jeste to da „nije ostvaren napredak u ostvarivanju prošlogodišnjih preporuka“. U tom smislu, glavne kritike se odnose na to što nije usvojen novi Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, niti izmene Krivičnog zakonika, što Vlada i dalje ne uzima u obzir preporuke sopstvenog Saveta za borbu protiv korupcije i, najzad, što se nije popravilo stanje u vezi sa primenom antikorupcijske strategije, primenom postojećih zakona i osudama u slučajevima korupcije na visokom nivou. Pored rešavanja ovih problema, EK poziva na bolju koordinaciju i obezbeđivanje kapaciteta svih aktera.

Transparentnost – Srbija smatra da je dobro to što Evropska komisija izričito pominje problem javnih preduzeća („naročito ranjiva od korupcije“), ali da je lošoj primeni Zakona o javnim preduzećima u svim njegovim aspektima (depolitizacija, javnost, odgovornost) trebalo posvetiti više pažnje. Dobro je što se navodi da je nedovoljno razvijen nezavisni nadzor za utvrđivanje nepravilnosti u vezi sa radom državnih firmi, kao i kod javno-privatnih i strateških partnerstava. Ovo su problemi na koje naša organizacija godinama ukazuje i smatramo izuzetno važnim što su konačno postali i predmet interesovanja EU. Međutim, problem je daleko veći – čak i kada mehanizmi kontrole postoje u zakonima Srbije, oni se ne koriste kada se veliki infrastrukturni projekti realizuju na osnovu međudržavnih sporazuma.

U pogledu suzbijanja korupcije EK kritikuje to što se sistematski ne koriste finansijske istrage. S druge strane, EK primećuje da policija i tužilaštvo „češće koriste“ proaktivne istrage, ali da u tome postoje prepreke – manjak opreme, obuke i platformi za bezbednu razmenu informacija. EK izražava ozbiljnu bojazan zbog toga što političari često komentarišu istrage i sudske odluke o korupciji, kao i zbog „curenja“ informacija o istragama ka medijima. S druge strane, „brojni slučajevi korupcije visokog profila, uključujući i neke o kojima su izveštavali mediji, još uvek nisu ozbiljno istraženi“.

U ovom poglavlju se EU osvrće i na Zakon o slobodnom pristupu informacijama. Oni opominju da Zakon još uvek nije promenjen, kako bi se omogućilo povećanje uspešnosti rada Poverenika, ali i da još uvek nije obezbeđeno izvršenje nekih Poverenikovih odluka. Na žalost, propuštena je prilika da se u Akcionom planu za poglavlje 23 pregovora Srbije i EU planiraju aktivnosti za rešavanje ovog problema (TS je blagovremeno, u vreme izrade AP na ovaj nedostatak ukazala i Ministarstvu pravde i EK). U izveštaju se govori i o preprekama koje stoje na putu uspešnijem radu Agencije za borbu protiv korupcije (posebno kada je reč o pristupu bazama podataka drugih organa), kao i o potrebi da se donese Zakon o lobiranju i izmene propisi o sukobu interesa.

Evropska komisija po našem mišljenju s pravom ističe kao problem preterano korišćenje odredaba Krivičnog zakonika o „zloupotrebi ovlašćenja u privredi“. Po mišljenju TS, političari, pa čak i neki javni tužioc i u Srbiji greše kada istrage privrednog kriminala prikazuju kao suzbijanje korupcije, iako u njima nije utvrđeno da je bilo podmićivanja ili učešća bilo kog javnog funkcionera ili službenika. Transparentnost – Srbija smatra da ni EK ne bi trebalo da podstiče ovu konfuziju i da bi komentare u vezi sa privrednim kriminalom trebalo prikazati u drugim delovima izveštaja, kako se ne bi zamaglila suština borbe protiv korupcije. S druge strane, naglašavamo da je potrebno izmeniti i dopuniti delove Krivičnog zakonika koji se neposredno odnose na korupciju, ali se ne tome još uvek ništa ne radi.

Ocene Evropske komisije su bile relativno blage u vezi sa primenom antikorupcijske strategije i akcionog plana, ali se ipak konstatuje da su rezultati primene „ograničeni“ i da su „brojne mere odložene“. Ne pominju se uzroci ovakvog stanja – potpuno odsustvo odgovornosti u slučaju neispunjavanja obaveza, uključujući i odsustvo reakcije Narodne skupštine na izveštaje Agencije za borbu protiv korupcije. Otuda verovatno proizlazi i zaključak EK na kraju ovog dela izveštaja: „Za borbu protiv korucije u Srbiji nedostaju i dugoročna strateška vizija i politička volja koja bi podstakla reforme.“

Transparentnost Srbija podseća da se važni komentari za borbu protiv korupcije mogu naći i u drugim poglavljima, među kojima su javne nabavke, gde se konstatuje određeni napredak i sloboda izražavanja, gde se situacija nije popravila. Naročito je značajna konstatacija problema „zamagljene razlike između državnih i partijskih aktivnosti“ javnih funkcionera, u vezi sa čime podsećamo da je TS incirala preciziranje zakonskih obaveza i ograničenja.

Generalno, i ove godine je izveštaj Evropske komisije realno konstatovao stanje u mnogim važnim oblastima za borbu protiv korupcije. Izveštaj donosi dobre preporuke, ali treba imati u vidu da njima nisu obuhvaćena sva bitna pitanja. U kojoj meri će preporuke EU biti od koristi za Srbiju, zavisi prevashodno od odnosa naših državnih organa prema njima. Na osnovu toga što su mnoga zapažanja ponovljena, može se zaključiti da evropske integracije za sada nisu u dovoljnoj meri iskorišćene da budu motor antikorupcijskih reformi.

Mediji

Gradonačelnik Beograda: Država ima koristi ako “Beograd na vodi” preuzme bez naknade upravljanje zgradom Pošte, hotelom Bristol...

Insajder, 10. novembar 2016.

Gradonačelnik Siniša Mali je potvrdio za Insajder.net da je arapsko-srpska kompanija “Beograd na vodi” zainteresovana za hotel Bristol. Prema analizi Insajdera, Ugovorom o Beogradu na vodi je predviđeno da ista kompanija, posle ulaganja u renoviranje, može bez naknade upravljati nizom objekata u Savskom amfiteatru, između ostalih zgradom Pošte, Geozavoda i hotela Bristol.

Ugovor o izgradnji Beograda na vodi zaključen je na osnovu međudržavnog sporazuma koji je 2013. godine potpisan između Republike Srbije i Ujedinjenih Arapskih Emirata. Svi sporazumi i ugovori zaključeni u skladu s međudržavnim sporazumom ne podležu javnim nabavkama, javnim tenderima, javnim nadmetanjima ili drugim postupcima predviđenim zakonima Srbije.

Prema analizi Insajdera, krovim sporazumom država Srbija učinila je niz ustupaka arapskom investitoru, a to pokazuje i Ugovor o izgradnji Beograda na vodi koji je proistekao iz Sporazuma. Ovim Ugovorom između ostalog je omogućeno da kompanija “Beograd na vodi” preuzimanje upravljanja zgradama u državnom vlasništvu bez naknade, na osnovu ulaganja u njihovo renoviranje. To znači da će

ukoliko objekti budu korišćeni u komercijalne namene suvlasnici te kompanije deliti profit, odnosno arapski investitor 68 odsto a država Srbija 32 odsto, koliko imaju i udela u “Beogradu na vodi”.

Na pitanje Insajder.neta, kakav je interes države da objekte u svom stopostotnom vlasništvu, na osnovu ulaganja u renoviranje, ustupi na upravljanje kompaniji “Beograd na vodi”, gradonačelnik Beograda Siniša Mali je **prvo rekao da nigde nije rečeno** da će “Beograd na vodi” te zgrade koristiti bez nadoknade, odnosno da on za to prvi put čuje.

Na konstataciju novinara Insajdera, da je to planirano Ugovorom, Siniša Mali je rekao da će proveriti i obavestiti nas o tome. Nekoliko sati kasnije, javili su nam se iz kabineta Siniše Malog i rekli da je gradonačelnik proverio naše navode i da u Ugovoru **zaista piše da se objekti daju na korišćenje bez naknade**.

Naveli su da je ključno da ti objekti ostaju u državnom vlasništvu jer su u pitanju zgrade pod zaštitom države, kao i da država ima korist od toga kao suvlasnik 32 odsto kompanije "Beograd na vodi". Gradonačelnik Beograda Siniša Mali je rekao i da renoviranje hotela Bristol ili zgrade Pošte nije planirano u prvoj fazi izgradnje Beograda na vodi, ali da u slučaju Hotela Bristol arapski partneri već sad žele neke stvari da promene i da grad očekuje njihovu ponudu.

Podsetimo, premijer Aleksandar Vučić je početkom godine najavio da bi u hotel Bristol mogao da se useli neki od poznatih svetskih lanaca hotela. Prema saznanjima Insajdera, predstavnici kompanije "Beograd na vodi" su tokom ove godine hotel Bristol već premeravali i obilazili u nekoliko navrata.

Prema Ugovoru o izgradnji Beograda na vodi, na spisku objekata koje bi nakon renoviranja mogla bez naknade da koristi kompanija "Beograd na vodi", pored hotela Bristol, su i zgrada Pošte u Savskoj, glavna zgrada Železničke stanice, Geozavod, Fabrika hartije, objekat Okretnice vagona i grupa zgrada u četvrti Savamala. [U tekstu "Beograd na vodi može da upravlja hotelom Bristol ili zgradom Pošta"](#), Insajder.net je objavio analizu dela Ugovora o izgradnji Beograda na vodi, iz koje se vidi da je kompaniji "Beograd na vodi" praktično dato pravo da ove objekte izdaje i na taj način prihoduje od državne imovine.

Vozila za MUP kupljena od biznismena bliskog naprednjacima

Danas, 10. novembra 2016.

Osam terenskih vozila koje je nedavno Grad Beograd donirao Sektoru za vanredne situacije MUP-a kupljena su od čačanskog biznismena koji je blizak vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci, saznaje Danas.

Naime, iako je Grad Beograd obezbedio novac za donaciju vozila, Ministarstvo unutrašnjih poslova je sprovedo javnu nabavku za terenska vozila. Posao na tenderu u vrednosti od 9.124.500 dinara bez PDV-a 25. marta ove godine dobila je firma „Interauto“ d.o.o. iz Čačka. Ponuda drugog ponuđača, firme „Viva kompani“ bfa je neprihvatljiva pošto je bila viša od procenjene vrednosti javne nabavke.

U Agenciji za privredne registre stoji da je vlasnik firme „Interauto“ d.o.o. čačanski biznismen Milija Kostić. Milija je brat još poznatijeg biznismena iz Čačka, Milenka Kostića Koleta koji je vlasnik firme „Auto Čačak“. Generalni direktor ove firme i „desna ruka“ Milenka Kostića, do sredine ove godine bio je Milun Todorović. Todorović je napustio „Auto Čačak“ kako bi, na nedavno održanim lokalnim izborima, nastupio na čelu liste Srpske napredne stranke. Milun Todorović je postao član Predsedništva SNS-a od 28. maja 2016. godine, a gradonačelnik Čačka je postao nepunih mesec dana kasnije, 20. juna.

I dok u samoj javnoj nabavci nema ničega ilegalnog, u praksi da lokalne samouprave doniraju vatrogasnu opremu republičkim organima, prema tvrdnjama izveštaja koje je uradio Resurs centar iz Majdanpeka - ima.

Prema rečima Danasovih sagovornika, MUP od 2007. godine praktično nije nabavio nijedno vozilo za potrebe Sektora za vanredne situacije.

- Prosečna starost vatrogasnih vozila je 28 godina. Ta vozila su tehnički prevaziđena i nepouzdana - kaže za Danas Duško Ninkov, predsednik Sindikata vatrogasaca Srbije.

Od 2007. godine, nova vatrogasna vozila se skoro isključivo nabavljaju iz donacija lokalnih samouprava. Pored Beograda, koji je ove godine donirao osam terenskih vozila Sektoru za vanredne situacije, isto su 2013. godine postupili i Grad Novi Sad i opština Kikinda.

- Od lokalnih samouprava se dobijaju zanemarljiva sredstva. Nabavka vatrogasne opreme za njih nije obavezujuća, a jako malo lokalnih samouprava ima novac i razume potrebe vatrogasaca. Potrebno je da država pronađe modus kontinuiranog finansiranja vatrogasne opreme - kaže Ninkov.

Do sličnog zaključka došla je i studija „Iznuđene nabavke: Kako lokalne samouprave nezakonito opremaju vatrogasce“ koju je napisao Dejan Škorić iz Resurs centra Majdanpek.

„Trošenje javnih sredstava iz budžeta jedinica lokalnih samouprava za nabavljanje vatrogasnih vozila i opreme u trenutno postojećem pravnom okviru predstavlja nesvršishodno i nezakonito trošenje novca građana i ne dovodi do rešavanja problema zastarelosti sredstava, već ovaj problem dodatno produbljuje. Umesto ovakve prakse trošenja javnih sredstava, navedenom problemu treba pristupiti sistemski i rešavati ga na nivou države“, navodi se u izveštaju Resurs centra Majdanpek.

Svoju tezu o nezakornitosti ovakve prakse autor izveštaja temelji na stavu koji je, tvrdi se, 2015. godine izneo predstavnik Državne revizorske institucije. Prema navodima izveštaja, predstavnik DRI je izjavio da vatrogasno-spasilačke jedinice pripadaju Ministarstvu unutrašnjih poslova i, shodno tome, predstavljaju republički organ, pa bi njihovo finansiranje iz budžeta opština i gradova bilo „vertikalno finansiranje nagore“, što nije dozvoljeno.

Vatrogasci imaju velike nade da bi novi Zakon o upravljanju rizicima i vanrednim situacijama trebalo da dovede red u ovu oblast i obezbedi kontinuiranu nabavku opreme sa nivoa republike. Ipak, iako je ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović najavljivao donošenje zakona za kraj 2015. godine, ova regulativa još uvek nije stigla do skupštine.

- Bilo je najavljeno da će zakon da bude usvojen, ali su onda usledili izbori pa je sve odloženo. Taj zakon bi, između ostalog, trebalo da obezbedi neophodna budžetska sredstva za nabavku vatrogasne opreme - kaže za naš list Dragan Mihajlović, predsednik vatrogasnog saveza Srbije. Njegova procena je da u ovom trenutku vatrogasnoj službi nedostaje oko 300 vozila da bi optimalno mogli da obavljaju svoj posao.

